

NORGES HØYESTERETT

Den 20. mai 2015 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Skoghøy, Webster og Arntzen i

HR-2015-01101-U, (sak nr. 2015/661), sivil sak, anke over dom:

I.

Cermaq Norway AS

Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening
(partshjelper)

(advokat Kaare Andreas Shetelig)

mot

Staten v/Klima- og miljødepartementet

(Regjeringsadvokaten
v/advokat Marius Stub)

II.

Staten v/Klima- og miljødepartementet

(Regjeringsadvokaten
v/advokat Marius Stub)

mot

Cermaq Norway AS

Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening
(partshjelper)

(advokat Kaare Andreas Shetelig)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Anken gjelder gyldigheten av Klima- og forurensningsdirektoratets vedtak 25. juni 2012 om midlertidig utslippstillatelse etter forurensningsloven. Staten har påstått anken avvist på grunn av manglende rettslig ankeinteresse, jf. tvisteloven § 29-8 første ledd første punktum, jf. § 1-3 andre ledd. Spørsmålet er om en dom kan påankes i et tilfelle hvor den ankende part har fått medhold i resultatet, men ikke i sitt prinsipale påstandsgrunnlag.

- (2) Mainstream Norway AS, som senere har skiftet navn til Cermaq Norway AS, fikk i 2009 og 2010 nødvendige tillatelser etter forurensningsloven og akvakulturloven til å drive produksjon av laks i Narvik kommune. Vedtakene ble truffet av henholdsvis fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune, og ble begge påklaget av ulike interessegrupper mot oppdrettsvirksomhet i Indre Ofoten.
- (3) Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif), som senere har skiftet navn til Miljødirektoratet, traff 25. juni 2012 vedtak i klagesaken etter forurensningsloven, hvor utslippstillatelsen ble gjort tidsbegrenset til 1. september 2014.
- (4) Ved stevning 11. juli 2013 til Salten tingrett tok Mainstream Norway AS ut søksmål mot staten v/Miljøverndepartementet med krav om at Klifs vedtak 25. juni 2012 kjennes ugyldig.
- (5) Salten tingrett avsa 10. mars 2014 dom med slik domsslutning:
- "1. Klima- og forurensningsdirektoratets vedtak av 25.06.2012 kjennes ugyldig.**
 - 2. Staten ved Miljøverndepartementet dømmes til å betale Mainstream Norway AS sine saksomkostninger med kr 232.922 – tohundreogtrettitotusennihundreogtjueto – innen 2 – to uker fra dommens forkynning.**
 - 3. Staten ved Miljøverndepartementet dømmes til å betale Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening sine saksomkostninger med kr 77.131 – syttisjutusenetthundreogtrettien – innen 2 – to uker fra dommens forkynning."**
- (6) Tingretten la til grunn at Klif ved fastsettelsen av tidsbegrensningen i utslippstillatelsen hadde lagt vekt på utenforliggende hensyn – at Narvik kommune som planmyndighet skulle gis tid til å vedta en endelig kystsoneplan.
- (7) Staten anket til Hålogaland lagmannsrett, som 25. november 2014 avsa dom med slik domsslutning:
- "1. Anken over tingrettens dom, slutningens punkt 1, forkastes.**
 - 2. Saksomkostnader tilkjennes verken for tingretten eller lagmannsretten."**
- (8) Lagmannsretten kom – i motsetning til tingretten – til at det ikke var tatt utenforliggende hensyn. Vedtaket ble likevel kjent ugyldig, da lagmannsretten tok til følge et subsidiært påstandsgrunnlag om at Klif hadde brutt foreleggelsesplikten i forvaltningsloven § 17 andre ledd.
- (9) *Cermaq Norway AS* har anket til Høyesterett. Anken gjelder bevisbedømmelsen og rettsanvendelsen. Det er i korte trekk anført:
- (10) Klif har tatt utenforliggende hensyn ved utelukkende å legge vekt på Narvik kommunes ønske om å vedta en ny kystsoneplan (samordningshensyn). Subsidiært har Klif foretatt en for ensidig skjønnsutøvelse ved å legge for stor vekt på samordningshensynet. Vedtaket er uansett uforholdsmessig. Det foreligger videre saksbehandlingsfeil i form av brudd både på kontradiksjonen – foreleggelsesplikten etter forvaltningsloven § 17 andre ledd – og utredningsplikten.
- (11) *Cermaq Norway AS* har nedlagt følgende påstand:

"Prinsipalt

1. Klima- og forurensningsdirektoratets vedtak 25. juni 2012 er ugyldig fordi det er tatt utenforliggende hensyn ved fastsettelsen av tidsbegrensningen.

Subsidiært

2. Klima- og forurensningsdirektoratets vedtak 25. juni 2012 er ugyldig fordi det er lagt ensidig vekt på hensynet til at Narvik kommune skal kunne rullere kystsoneplanen ved fastsettelsen av tidsbegrensningen.

I alle tilfeller (og uansett for anken over sakskostnadene)

3. Cermaq Norway AS tilkjennes sakskostnader for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett.
4. Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening tilkjennes sakskostnader for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett."

(12) I anken har Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening erklært partshjelp til fordel for Cermaq Norway AS. Adgangen til partshjelp er ikke bestridt, og etter dette behandles Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening som partshjelper.

(13) *Staten v/Klima- og miljødepartementet* har tatt til motmæle og inngitt avledet anke. Det er i korte trekk anført at anken må avvises fordi Cermaq Norway AS ikke har rettslig ankeinteresse. Anken gjelder begrunnelsen, ikke avgjørelsen av kravet. Subsidiært gjøres gjeldende at det ikke er tatt utenforliggende hensyn, og at vektingen av de ulike relevante hensynene (forvaltningsskjønnet) ikke kan overprøves av domstolene. Den avledede anken gjelder forvaltningens saksbehandling, og det er anført at det ikke foreligger brudd på foreleggelsesplikten etter forvaltningsloven § 17 andre ledd.

(14) *Staten v/Klima- og miljødepartementet* har nedlagt følgende påstand:

"I ankesaken:

1. **Prinsipalt: Anken avvises.**
2. **Subsidiært: Staten v/Klima- og miljødepartementet frifinnes.**
3. **I begge tilfelle: Staten tilkjennes sakskostnader for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett.**

I den avledete anken:

1. **Staten v/Klima- og miljødepartementet frifinnes.**
2. **Staten tilkjennes sakskostnader for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett."**

(15) *Cermaq Norway AS* har inngitt tilsvaret til den avledede anken og påstått denne forkastet. Det er gjort gjeldende de samme anførsler om saksbehandlingsfeil som i anken.

(16) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:

(17) Partene i søksmål kan etter tvisteloven § 29-8 første ledd påanke rettsavgjørelser "for å oppnå endring i sin favør". Bestemmelsen presiserer kravet til rettslig interesse for anke. Det er ikke

ankeadgang for en part som har fått medhold i resultatet, men som er misfornøyd med begrunnelsen, se Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) om lov om mekling og rettergang i sivile rettsvister (tvisteloven), side 474. For at en dom skal kunne ankes, må det kreves en endring i domsresultatet, jf. Skoghøy, *Tvisteløsning*, 2. utgave 2014, side 1097, jf. side 1170 og Schei mfl., *Tvisteloven – kommentarutgave*, 2. utgave 2013, side 1029. Dette henger sammen med at det som blir rettskraftig avgjort ved en dom, er det krav som var søksmålgjenstand i saken. Det er ikke knyttet rettskraftsvirkninger til de enkelte elementer i rettens begrunnelse, jf. Skoghøy, *op.cit.* side 1030-1037 med videre henvisninger.

- (18) I det foreliggende tilfelle er søksmålgjenstanden gyldigheten av Klifs vedtak 25. juni 2012, hvor utslippstillatelsen ble tidsbegrenset til 1. september 2014. Ved lagmannsrettens dom er dette vedtaket kjent ugyldig.
- (19) Som grunnlag for å kjenne vedtaket ugyldig anførte Cermaq Norway AS for lagmannsretten blant annet at Klif hadde tatt utenforliggende hensyn, og at Klif hadde begått saksbehandlingsfeil. Lagmannsretten fant at det ikke var tatt utenforliggende hensyn, men kjente vedtaket ugyldig fordi Klif hadde brutt foreleggelsesplikten i forvaltningsloven § 17 andre ledd (krav til kontradiksjon). Det er imidlertid ikke knyttet rettskraftsvirkning til lagmannsrettens syn på hvorvidt det var tatt utenforliggende hensyn. Det som vil bli rettskraftig avgjort ved lagmannsrettens dom, er at Klifs vedtak er ugyldig. Etter at dette vedtaket er kjent ugyldig, har Cermaq Norway AS ved Miljødirektoratets nye behandling av saken alle sine innsigelser mot vedtaket i behold. Dette er bakgrunnen for at adgangen til anke er begrenset til angrep på domsresultatet.
- (20) Ved at lagmannsretten kjente Klifs vedtak ugyldig, har Cermaq Norway AS fått fullt medhold i resultatet, og selskapet har da ikke ankerett.
- (21) Anken må etter dette avvises. Statens avledede anke faller da bort, se tvisteloven § 29-7 fjerde ledd, jf. § 30-3 første ledd.
- (22) Staten har fått medhold i spørsmålet om avvisning av anken, og utvalget finner at staten i samsvar med hovedregelen i tvisteloven § 20-2 må tilkjennes sakskostnader for Høyesterett. Disse fastsattes til 9 000 kroner.
- (23) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

1. Anken avvises.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler Cermaq Norway AS til staten v/Klima- og miljødepartementet 9 000 – nitusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelse.

Bergljot Webster
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Riktig utskrift: